

CIHANNÄME

"Bir cihan mefkûresi"

www.cihannuma.org

SAYI 7

2023

GAZZE
SAHRA
HASTANESİ

AVRUPA'DA
BAŞÖRTÜSÜ

ATINA LONDRA
HATTI

ORTA
AVRUPA'DA
GÖÇ

BİR
CIHANNUMA
YAYINIDIR

CIHANNÄME

"Bir cihan mefkûresi"

SUNUŞ

Selam ve hürmetle kıymetli okuyucularımız. Her sayısında ruha şifa bir nefes olmaya çalışan cihanname, yeni bir sayı ile bir kez daha huzurunuzda çıktı. Hamdolsun. Umuyoruz bu sayımızda da faydalanacağınız içerikleri sizlerle buluşturmuşuzdur.

Nehirlerimiz var kardeşim, nehirlerde yüklerimiz var. Bilirsin... Nehirlerimizin birleştiği yerde küçük küçük şehirlerimiz, şehirler kadar birikmiş yüklerimiz var... Şimdi sana nehirleri, nehirlerde taşınan yükleri anlatacağım. Sana nehirlerin birleştiği yerde şehirleri, şehirlerde birikmiş yükleri anlatacağım. Nehirler ki maziye kucaklar ve anlık bir akışla bugüne, tarihin en izbe yerlerinde henüz yeşillenmiş bir yonca yaprağını rahvan at misali sırtlayıp getirir. Akika tüyünden sırat köprüsü yaparmış gibi nedameli bir işi arifane bir biçimde yapar. Bakî bir sedadır nehirlerimiz sevgili okuyucu, bâkî bir beste... Beşâretin müjdecisi bir akışla Hayy'dan Hû'ya bir yolculuk gibidir. Mübeşşer siretlerin müberra suretinde belirmiş yaşını almış kırışıklar misali nehirlerimiz vardır...

İşte sen, böyle bir nehrin akışı içre yaratıldın, böyle bir yaratılışla müjdelendin de imtihana tâbi tutuldun. Sınanmakla, sınava alınmakla başlayan bir akışla yola çıktın. Rabbim yolculuğumuzda istikametimizi Hak yol üzere korusun...

Bu sayımızda Rusya'dan, orta avrupada göç sorunlarından, Myanmar'da yaşananlardan, Kuzey Kore'de seçimlerden, Gazze'de ülkemizin sağlık alanında attığı adımlardan, yapay zekanın kötüye kullanımına karşı alınan tedbirlerden, Fransa'nın yabancı işçi politikalarından ve daha fazlasından oluşan ilgi çekici bir içerikle sizlerle buluştuk. Bir bütünden fazlasını sizlerle buluşturmak için çabalarımız devam edecek.

Şunu bir kez daha hatırlatalım dünyaya. Biz öyle bir medeniyetin evlatlarıyız ki Hayber'de bir kaleden bakıp Rumeli Hisarı'nı seyreden gözlerimiz, Halep kalesinden bakıp Çanakkale'de Kilitbahir Kalesi'ni de görmektedir hala. Bu hiç değişmedi. Bunu çok iyi biliyoruz. Ve inanıyoruz ki her zalimin sonu hüsrandır. Bir kez daha zulmedenlerin zilletine şahitlik edecek cihan...

Dünya insanın yuvası, bizim yuvamız; insanlık ise bizim ahlaki değerlerimizden biri, vazgeçilmezimiz... İnsanlığın yeniden tartışıldığı günlerdeyiz. Bu cümleleri hemen her sayıda tekrar ediyorum. Uyanan, aydınlanan dünyanın doğum sancılarını yaşıyor yeryüzü. Bir yeryüzü mefkuresi olarak başladığımız bu yolculukta bizi takip ettiğiniz için teşekkür eder, selam sağlık ve afiyetler dilerim.

İÇİNDEKİLER

5 Orta Avrupa ülkeleri yasadışı göçle mücadeleye hazırlanıyor

Rusya-Finlandiya sınırında göçmen krizi yaşanıyor: Finlandiya Rusya'yı "Hibrit Savaş" ile suçluyor **8**

12 Avrupa Adalet Divanı: "AB'ye üye ülkeler kamuda başörtü yasağı getirebilir"

2 bin mahkum baskın anında hapisaneden kaçtı: İhbar edenlere para ödülü! **13**

14 Türkiye'nin sahra hastanesi açmak için gönderdiği teknik heyet Gazze'ye ulaştı

Kuzey Kore'deki yerel seçimlerde sürpriz sonuç: **15**
Yüzde 1'den az muhalif oy çıktı

İÇİNDEKİLER

16 Atina-Londra-Ankara Hattı:
Mermer gerginliği mi,
stratejik endişeler mi?

Myanmar'da gerilim büyüyor:
Ulusal Demokratik İttifak Ordusu'ndan **20**
kritik hamle

21 Gece Yolculuğu / Dua'sı

Yapay zekanın kötüye kullanılmasına
engel olacak olan ilk uluslararası anlaşma **24**
üzerinde duruluyor

26 Fransa Sanayi Bakanı Roland Lescure,
100 ila 200 bin yabancı işçiye
ihtiyaç duyulduğunu söyledi

Diplomatik Kriz **28**
(Diplomatic Crisis)

Orta Avrupa ülkeleri yasadışı göçle mücadeleyle hazırlanıyor

Almanya, Avusturya, Çekya, Polonya, Slovakya ve Macaristan İçişleri Bakanları Macaristan'da bir araya gelerek üst düzey bir toplantı gerçekleştirdi. Toplantıda yasadışı göç ile mücadele kapsamında iş birliği yapılması önerildi.

Orta Avrupa ülkelerinin İçişleri Bakanları, Macaristan'da bir araya gelerek yasadışı göçle mücadele etmek amacıyla bir toplantı gerçekleştirdi.

Almanya, Avusturya, Çekya, Polonya, Slovakya ve Macaristan ülkelerinin yetkilileri, ortak bir çalışma grubu kurarak kendi ülkelerinin sınırlarını koruması için sorumlu memurlar görevlendirecek.

Taraflar ayrıca Avrupa Birliği (AB) dış sınırlarının korunmasının güçlendirilmesi gerektiği konusunda da anlaşmaya vardılar.

Çekya İçişleri Bakanı Vít Rakušan diğer ülkelerin liderleri ile yaptığı toplantıda, "Bugün hepimiz Schengen bölgesinin iç sınırlarındaki kontrollerin uzun vadede arzu edilen bir durumda olmadığı konusunda mutabık kaldık" ifadelerini kullandı.

Orta Avrupa'da ülke içi sınırlardan yasadışı geçişlerin artması üzerine yetkililer, geçici kontroller uygulamaya karar verdiklerini açıkladı.

Kontrollerin 2024 yılının başına kadar kalması gerektiği söylendi.

Vít Rakušan, "Bu nedenle, durum değerlendirmesine dayalı olarak bir sonraki dönem için sınır tedbirleri önermek üzere ortak bir uzman grubunun kurulmasını da destekledik. Bu sayede Orta Avrupa'da ortak ve eşgüdümlü bir yaklaşım sağlanacaktır" şeklinde konuştu.

Avrupa Birliği'nin yeni göç ve iltica politikasına ilişkin toplantılar devam ediyor.

Çekya üst düzey yetkilisi AB'deki herkesi kapsayacak bir çözüm çağrısında bulunurken AB'nin dış sınırlarının 'tutarlı ve yoğunlaştırılmış bir şekilde' kontrol edilmesi ve net bir geri dönüş politikasına yönelmek gerektiğini vurguladı.

Çekya İçişleri Bakanı konuşmasının devamında, "Bu bağlamda göçe yönelik kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu, bunun da daha yeterli finansman, menşe ve transit ülkelerle karşılıklı fayda sağlayan stratejik ortaklıklar, düzensiz göç ve zorla yerinden edilmenin temel nedenlerinin ele alınması ve transit ülkelerin sınır koruma ve yönetim kapasitelerinin güçlendirilmesini gerekiyor" dedi.

Macaristan İçişleri Bakanı Sándor Pintér de basına vermiş olduğu demeçte, Macaristan'ın dış sınırlarını koruyarak kendi kamu düzeni ve güvenliğini korumalı, aynı zamanda diğer AB ülkelerinin de güvenliğinin korunması gerektiğini hatırlattı.

Macar yetkili, "Macaristan önerileri kabul etmeye hazır, ancak bir egemenlik meselesi olarak gördüğü göçmenlerin kendi topraklarına zorunlu olarak yerleştirilmesini kabul edemez" olduğunu belirtti.

Almanya İçişleri Bakanı Nancy Faeser ise birçok üye ülkenin 'ikincil göçteki artışa' tepki olarak iç sınır kontrolleri getirdiğini dile getirdi.

Nancy Faeser, Tüm üye devletlerin Avrupa Birliği içinde açık sınırlar istediğini vurgularken "insan kaçakçılığına karşı ortak hareket edilmesi gerekiyor" dedi.

Almanya İçişleri Bakanı sözlerinin devamında, insan haklarının korunmasını, özellikle göç politikası alanında Avrupa iş birliğinin önemini vurguladı.

Rusya-Finlandiya sınırında göçmen krizi yaşıyor: Finlandiya Rusya'yı "Hibrit Savaş" ile suçluyor

Finlandiya, son dönemde yaşanan olaylardan sonra Rusya ile olan sınır kapılarından biri hariç hepsini kapatma kararı aldığını açıkladı. Helsinki yönetimi, Rusya'nın mülteciler ile göçmenleri Finlandiya'nın NATO'ya girme kararına misilleme olarak kullandığını ve Moskova'nın bir "Hibrit Savaş" başlattığını düşünüyor.

Finlandiya'da hükümet, Moskova'nın son dönemde mülteciler ile göçmenlerin kasıtlı olarak sınırı geçmelerine izin verdiğini ve son dönemde yaşanan artıştan dolayı sınır kapılarından biri hariç hepsini kapatacağını duyurdu.

Finlandiya Başbakanı Petteri Orpo, 22 Kasım Çarşamba günü yaptığı açıklamada, 24 Kasım Cuma gününden itibaren bütün sınır kapılarının kapatılacağını, sadece Rusya ile en kuzeyde bulunan Raja-Jooseppi sınır kapısının açık kalacağını söyledi.

Başbakan Orpo, düzenlediği basın toplantısında, "Raja-Jooseppi sınır kapısı hariç bütün sınır kapılarını kapatıyoruz. Oraya ulaşmak da büyük bir çaba gerektiriyor" ifadelerini kullandı.

GÖÇMEN VE MÜLTECİ SAYISINDA ARTIŞ YAŞANIYOR

Rusya, son dönemde Finlandiya ile yaşanan diplomatik gerilimin ardından sınırdaki güvenlik ve kontrol seviyesini gevşetme politikası izliyor. Eylül ve ekim aylarında 40 ile 50 arasında göçmen ve mülteci Rusya üzerinden Finlandiya'ya geçiş yaparken kasım ayı itibarıyla bu sayının 600'e yaklaştığı açıklandı.

Finlandiya-Rusya sınırında görev yapan yetkililerin açıklamalarına göre, mülteciler Yemen, Afganistan, Kenya, Fas, Pakistan, Somali ve Suriye vatandaşı olarak görülüyor. Sınır muhafızlarının paylaştığı verilere göre mültecilerin büyük bir bölümü 20'li yaşlarında genç erkeklerden oluşuyor ancak geçiş yapanların içerisinde çocuklu aileler de bulunuyor.

Yetkililer, son yaşanan olayların ardından Finlandiya sınır muhafız ve askerlerinin çeşitli geçiş noktalarına dikenli teller ile kaplı beton bariyerler kurmaya başladığını belirtti. Finlandiya hükümeti, birçok sınır kapısını kapatmalarının ardından mülteci ve göçmenlerin, yaklaşık 1.340 km kuzeyde bulunan ve geçişlere izin veren Vartius ile Salla sınırına gittiklerini açıkladı.

RUSYA'NIN "HİBRİT SAVAŞ" POLİTİKASI

Finlandiya, uzun yıllardır Rusya ile diplomatik ilişkilerini geliştirdi ve ekonomik iş birlikleri yürüttü. Ancak Rusya'nın Ukrayna ile savaşının başlaması ve Ukrayna'yı işgal girişimi, Rusya ile sınırı bulunan Finlandiya'yı oldukça tedirgin etti ve endişelendirdi.

Finlandiya hükümeti, bu gelişmelerin ardından nisan ayında NATO'ya katılma kararı aldı. Finlandiya'nın Rusya ile olan sınırı, Avrupa Birliği'nin (AB) dış sınırı olarak görülüyor ve NATO'nun kuzeydoğu kanadını oluşturuyor.

Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Maria Zaharova, 22 Kasım Çarşamba günü düzenlediği basın toplantısında, Rus yetkililerin sınırdaki yaşanan sorunu çözmek için Fin yetkililerle birlikte çalışmaya ve iş birliği yapmaya hazır olduğunu belirtti. Finlandiya'nın "karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm sunması ve endişelerini dile getirmesi" gerektiğini vurguladı.

Finlandiya Dışişleri Bakanı Elina Valtonen, 20 Kasım Çarşamba günü konu ile ilgili açıklamalarda bulundu. Valtonen, "Rusya hiç şüphesiz Finlandiya'ya karşı bir hibrit savaş yürütüyor. Hibrit savaşın bir parçası olarak da göçmenler ve mültecileri kullanıyor. Finlandiya olarak Rusya ile sınır kapılarımızdan birisi dışında bütün kapıları kapatma kararı aldık" şeklinde konuştu.

Rusya Dışişleri Bakanlığı ise Valtonen'in açıklamaları ve Finlandiya'nın sınır kapılarını kapatma kararı almasının ardından resmi bir protesto olarak Moskova'daki Finlandiya Büyükelçisi'ni çağırdı.

Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov ise konuya yönelik yaptığı açıklamada, "Bu bizi derinden endişelendiriyor. Çünkü Finlandiya ile çok iyi, pragmatik ve karşılıklı saygıya dayalı ilişkilerimiz vardı. Maalesef bu ilişkilerin yerini, Rusya karşıtı bir yaklaşım aldı" ifadelerini kullandı.

Moskova daha sonra göçmenleri ve mültecileri kasıtlı olarak Finlandiya sınırına yönelttiği iddialarını reddettiğini duyurdu.

AB VE RUSYA GÖÇMENLER KONUSUNDA KARŞI KARŞIYA

Bugün Finlandiya ve Rusya arasında yaşanan sınırdaki göçmen ve mülteci krizi, 2011 yılında yaşanan ve yine Rusya'nın içerisinde olduğu iddia edilen mülteci krizini akıllara getiriyor.

2011 yılında, Varşova'da dondurucu soğuklar yaşanırken sınırların kapatılması nedeniyle Polonya ve Belarus arasındaki sınırdaki 3.000 ile 4.000 arasında sığınmacı çaresiz mahsur kalmıştı. O dönemde savaştan kaçan sığınmacıların sınırlara yığılması sonrasında Litvanya ve Letonya hükümetleri, sınırlarında inanılmaz derecede göçmen artışı saptadıklarını açıklamıştı.

AB ise o dönemde yaşanan olaylar sonrasında Minsk yönetimini, göçmenleri ve mültecileri kasıtlı olarak kendilerine çekmekle suçlamış ve Belarus'un bu insanlara Batı tarafına kolayca geçme vaadinde bulunduğunu iddia etmişti.

AB'nin bu iddiaları sonrasında ise Varşova yönetimi, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i yaşanan krizi planlamakla suçlamıştı. Ancak hem Belarus hem de Rusya, AB'nin ve Varşova'nın bu iddialarını kesin bir dille reddetmişti.

O dönemde yaşanan olayların bir benzeri de bugün Finlandiya-Rusya sınırında yaşanıyor. Kuzey Rusya sınırındaki Murmansk bölgesinin Valisi Andrei Chibis, sınırdaki birçok göçmenin geçiş için beklediğini ve Finlandiya'nın en kuzeydeki sınır kapısı dışında bütün kapıları kapatma kararının ardından insani bir kriz yaşanabileceğini söyledi.

AB İçişleri Komiseri Ylva Johansson, Finlandiya'nın sınır kapılarını kapatma kararının tartişilabilir olduğunu ancak Rusya'nın gçmen ve mültecileri Finlandiya'ya karşı bir silah olarak kullandığını belirtti.

Rusya hakkında keskin konuşan Johansson, "Finlandiya sınırı aynı zamanda Avrupa Birliği sınırıdır. Rus sınır muhafızları, insanların Schengen vizesi veya AB oturma izni olmadan geçmesine izin veriyor. Bu insanlar Rusya tarafından kullanılıyor. Avrupa Birliği tüm gücüyle Finlandiya'nın arkasındadır" ifadelerini kullandı.

Johansson ayrıca, Finlandiya'nın AB'nin sınır ajansı Frontex'ten ek olarak operasyonel destek istediğini ve bunun karşılanacağını sözlerine ekledi.

Rusya'nın Ukrayna'ya işgal girişimi başlatmasının ardından Finlandiya ve İsveç gibi Rusya'ya sınırı olan ülkeler, aynı sorunu yaşamamak adına aciliyetle NATO'ya katılma başvurusunda bulundu. Finlandiya'nın NATO'ya katılma kararı kabul edildi ancak İsveç ise Türkiye'yi bekliyor.

Rusya'nın ilerleyen dönemde jeopolitik olarak yakın olduğu ülkelere Rusya karşıtı örgütlere katılmaması adına baskı yapacağını ve karşı gelen ülkelere yönelik bir "Hibrit Savaş" politikası izleyebileceğini söyleyebiliriz.

HİBRİT SAVAş NEDİR?

Hibrit savaş; etnik, dini veya ulusal açıkları kullanan psikolojik saldırıları, düşman hatlarının arkasında faaliyet gösteren provokatrleri, yaptırımlar yoluyla ekonomik saldırıları, boykotları ve cezalandırıcı yaptırımları, düşman ekonomisini zayıflatma yöntemlerini, seçimlere yönelik siber saldırılar gibi aşamaları içeren bir kavramdır.

Hibrit savaş aynı zamanda "iki ordu arasında doğrudan gerçekleşmemiş olan" bütün savaşları kapsayan bir yöntemdir.

Avrupa Adalet Divanı: "AB'ye üye ülkeler kamuda başörtü yasağı getirebilir"

Avrupa Birliği'nin en üst düzey mahkemesi olan Avrupa Adalet Divanı'nın açıkladığı bir dava sonucunun kararı Avrupa'da tartışmaya yol açtı. Adalet Divanı, kamu kurumlarının hazırladığı mevzuat çerçevesinde başörtüsü yasağı getirebileceğine hükmetti.

Avrupa Birliği'nin (AB) en üst düzey mahkemesi Avrupa Adalet Divanı, 28 Kasım günü Avrupa'da tartışmaya yol açan bir kararla, üye devletlerdeki kamuda çalışanların İslami başörtüsü gibi dini inanç belirtilerini takmasını yasaklayabileceğine karar verdi.

Belçika'nın doğusundaki Ans Belediyesi'nin bir çalışanına işyerinde başörtüsü takamayacağını söylenmesinin ardından açılan dava Avrupa Birliği Adalet Divanı'na (CJEU) yönlendirildi.

Belediye daha sonra, çalışanlarının dini veya ideolojik simgeleri takmayarak veya giymeyerek tarafsızlık göstermelerini zorunlu kılmak için kıyafet kurallarını da değiştirdi.

Kadın çalışan, din özgürlüğü hakkının ihlal edildiğini söyleyerek hukuki itirazda bulundu.

AB Adalet Divanı, tarafsız bir idari ortam oluşturmayı amaçlayan bu uygulamanın meşru bir amaç etrafında örgütlendiği için haklı görülebileceğini belirtti.

Mahkeme, başka bir kamu idaresinin genel ve ayırım gözetmeksizin görünür inanç belirtilerinin giyilmesine izin vermesi halinde de haklı görülebileceğini de sözlerine ekledi.

Ayrıca Adalet Divanı, üye devletlerdeki yetkililerin, teşvik etmeyi amaçladıkları kamu hizmetinin tarafsızlığı konusunda takdir yetkisine sahip olduğunu söyledi.

2 bin mahkum baskın anında hapishaneden kaçtı: İhbar edenlere para ödülü!

Batı Afrika ülkesi Sierra Leone’de hapishaneye silahlı baskın düzenlendi. 2 bin mahkum baskın esnasında kaçtı. Emniyet, kaçakları yakalamak ve bilgi toplamak için para ödülü açıklamasında bulundu.

Saldırı, Sierra Leone’nin başkenti Freetown’da bir kışla ve hapishanede yaşandı. Hükümet saldırıların planlı ve koordineli gerçekleştirildiğini bildirdi. Emniyet saldırırganları ve kaçan mahkumları bulmak için geniş çaplı operasyona başladı.

Operasyon kapsamında saldırırganlarla ilgili bilgi veren vatandaşlara 2 bin dolar, kaçak mahkumlarla ilgili bilgi verenlere ise bin dolar ödül verileceği belirtildi. Saldırıların ardından halen devam eden gece saatlerinde sokağa çıkma yasağı uygulanmaya başladı.

20 kişi öldü

Ordu sözcüsü Albay Issa Bangura açıklamasında, saldırılarda 13’ü asker, biri polis olmak üzere 20 kişinin hayatını kaybettiğini aktardı. Bangura, yaralanan 8 kişinin tedavisinin sürdüğünü, 3 kişinin de gözaltına alındığını ifade etti.

Türkiye'nin sahra hastanesi açmak için gönderdiği teknik heyet Gazze'ye ulaştı

Türkiye, İsrail'in hastanelere saldırı düzenlemesinin ardından acil ihtiyaç olması nedeniyle Gazze'de sahra hastanesi kurma kararı almıştı. Türkiye'nin sahra hastanesi kurulması için gönderdiği heyet Gazze'ye ulaştı.

Türkiye tarafından Gazze'de kurulması planlanan Sahra Hastanesi'nin fizibilite çalışmalarını yapacak teknik heyet, Gazze'ye gönderildi.

Diplomatik kaynaklardan tarafından açıklanan bilgilere göre; Türkiye tarafından Gazze'de kurulması öngörülen Sahra Hastanesi'nin fizibilite çalışmalarını yapacak teknik heyet, bu sabah Mısır üzerinden geçerek Gazze'ye ulaştı.

Teknik heyet tarafından açıklamada, gerekli çalışmalara başlanarak hastanenin bir an önce faaliyete geçmesi planlandığı belirtildi.

Türkiye, Gazze'deki on binlerce yaralı sivilin tedavi imkanına kavuşabilmesi amacıyla Gazze içinde bir sahra hastanesi kurma hazırlıklarında sona yaklaşmıştı.

Katar yönetimiyle, sahra hastanesi ve insani yardımların Türkiye'den Gazze'ye gönderilmesi konusunda bir işbirliği zemini oluşturuldu.

Kuzey Kore'deki yerel seçimlerde sürpriz sonuç: Yüzde 1'den az muhalif oy çıktı

Kuzey Kore'de dört yılda bir gerçekleştirilen yerel seçimlerde, il ve belediye meclislerinde muhalif adaylar yüzde 1'den az oy aldı.

Kuzey Kore'de pazar günü gerçekleştirilen yerel seçimlerin resmi sonuçları belli oldu.

Kuzey Kore devlet medyası KCNA, il ve belediye meclislerinde muhalif adaylara sırasıyla yüzde 0,09 ve yüzde 0,13 oranında karşı oy kullanıldığını duyurdu.

Euronews'in aktardığına göre analistler, 'nadiren de olsa' muhalif oylardan bahsedilmesinin, yönetimin normal bir toplum imajı çizme çabası olduğu yönünde değerlendirmelerde bulundu.

Dört yılda bir gerçekleştirilen son bölgesel seçim, ülkenin ağustos ayında seçim yasasını birden fazla adaya izin verecek şekilde değiştirmesinden bu yana düzenlenen ilk seçim oldu.

KCNA tarafından yayımlanan bir fotoğrafta Kuzey Kore lideri Kim, biri onay için yeşil, diğeri muhalefet için kırmızı renkte iki kutunun önünde durarak oy kullanırken görüldü.

KCNA tarafından yapılan açıklamada, "Oy verme işlemine katılan seçmenlerin yüzde 99.91'i il halk meclisleri üyeleri adayları için oy kullandı; yüzde 99.87'si şehir ve ilçe halk meclisleri adayları için oy kullandı" ifadelerine yer verildi.

Atina-Londra-Ankara Hattı: Mermer gerginliği mi, stratejik endişeler mi?

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Atina'dan İngiltere'ye götürülen "Elgin Mermerleri", İngiltere ile Yunanistan arasında uzun zamandır tartışma konusuydu ve son günlerde yaşananlarla birlikte diplomatik krize dönüştü.

Birleşik Krallık Başbakanı Rishi Sunak, Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis ile planlanan görüşmesini Elgin Mermerleri tartışması nedeniyle son anda iptal etti.

Miçotakis, görüşmenin aniden iptal edilmesinden dolayı büyük hayal kırıklığına uğradığını söyledi. Sunak yerine Başbakan Yardımcısı Oliver Dowden ile ayarlanan alternatif görüşme teklifinin de Yunan hükümeti tarafından reddedildiği İngiliz tarafına iletildi.

Sunak'ın ofisinden yapılan açıklamada, Miçotakis'in İngiltere ziyareti sırasında Parthenon Heykelleri konusunu gündeme getirmeyeceğine dair Yunan hükümetinden güvence aldıkları dile getirildi.

Ancak Yunan hükümetinden bir kaynak böyle bir güvence verilmediğini söyledi. Tüm bunlar üstüne iki gündür Yunan medyasının İngilizlere ve İngiltere Başbakanı Rishi Sunak'a hakarete varan manşetleri incelendiğinde ise meselenin bir mermer krizinden daha fazlası olduğu ortaya çıkıyor.

Atılan başlıklar ve Yunan diplomatların bazı açıklamaları; Yunan tarafının asıl meselesinin 2010 yılında başlayan ve giderek güçlenen Türkiye-Birleşik Krallık ilişkileri olduğu gerçeğini ortaya koyuyor.

İngiltere hükümetinin stratejik ortaklığa dayanan Türkiye ile ilişkileri yatırım, göç politikası ve savunma işbirliği gibi ticaretin dışında birçok alana da yayılabilir.

Bu durumdan fazlasıyla rahatsız olan Yunanlar ise İngilizlerin Türkleri daha güçlü ve daha tehlikeli kıldığını ve stratejik açıdan kendilerini zor durumda bıraktığını düşünüyor.

İngiltere'nin Brexit sonrası dış politikada daha rahat hareket ettiği, etkileşimlerinde alternatifler bulmakta artık daha özgür bir konumda olduğu ve Ankara ile ticari, ekonomik ve askeri işbirliğini derinleştirdiği biliniyor.

Geçtiğimiz günlerde Türkiye ile İngiltere arasında çok yönlü savunma anlaşması olan Savunma İşbirliği Niyet Beyanı imzalandı.

İki ülke arasında daha yakın bir savunma işbirliği için imzalanan taslakta, taraflar Ukrayna'ya destek verilmesi gerektiği konusunda anlaşdı.

İngiltere Savunma Bakanı Grant Sharps, "İşbirliğimizin birçok alanında, özellikle de Türk TFX savaş uçağı gibi konularda birlikte çalışacağız" ifadelerini kullandı.

EUROFIGHTER'A ALTERNATİF BİR LİMAN: İNGİLTERE

Bütün bunlara ek olarak, Türkiye hem milli savaş uçağı için uzmanlık hem de Eurofighter uçaklarının alınması için İngiltere'ye yöneldi.

Söylentiler, Türkiye'nin 24 ila 48 adet arasında değişen iki dereceli Eurofighter satın almak istediğı yönünde.

JEOPOLİTİK MENFAATLER

Her iki ülke terörle mücadele konusunda birlikte çalışıyor. Suriye'deki mülteci krizi nedeniyle ortaya çıkan sorunlar her iki ülkeyi de etkiliyor. İki ülke arasında bu doğrultuda 2023 Yasa Dışı Göç Yasası kabul edildi.

Son zamanlarda Birleşik Krallık'ın Türkiye'deki yatırımları da çok çarpıcı örnekler içeriyor. İngilizler Mersin, Adana, Osmaniye ve Gaziantep'i birbirine bağlayacak olan yeni bir yüksek hızlı elektrikli demiryolu projesi için 680 milyon sterlin (yaklaşık 23 milyar TL) kredi garantisini destekleme kararı aldı.

Ayrıca İngiltere Türkiye'yi hedef pazar olarak belirledi ve Brexit sonrası imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması ticaret hacmini artırdı.

Mart 2022 ile Mart 2023 arasında İngiltere-Türkiye ticareti yüzde 20'den fazla artarak 23,8 milyar pound (yaklaşık 800 milyar TL) seviyesine ulaştı.

EGE VE DOĞU AKDENİZ'DE TÜRK-İNGİLİZ ORTAK DENİZ TATBİKATI PLANLARI

Savunma Sanayii anlaşmaları da ilişkilerin derinleşmesine katkıda bulunuyor.

Türkiye'nin İngiltere'den silah ithal etmeye devam etmesi ve savunma sanayii yetkililerinin çeşitli anlaşmalarla askeri anlamda da ilişkileri güçlendirmesi bekleniyor.

İki ülkenin savunma sanayileri arasında yakın işbirliği yapması, Akdeniz'de ortak eğitim tatbikatları ile Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da güvenlik destek operasyonlarına da evrilebilir.

Sonuç olarak Türkler ve İngilizler arasındaki ilişkiler uzun süredir yüksek yoğunlukta ilerliyor. İngilizler bu sıcak ilişkiler sayesinde Türkiye üzerinden Akdeniz'e, Akdeniz'den Azerbaycan'a kadar etkili bir şekilde nüfuz elde edebiliyor.

Myanmar'da gerilim büyüyor: Ulusal Demokratik İttifak Ordusu'ndan kritik hamle

Myanmar'daki etnik azınlık gruplarından biri olan Ulusal Demokratik İttifak Ordusu, ülkenin Çin sınırı yakınlarında bulunan bir ticaret yolu noktasını ele geçirdiklerini iddia etti.

AP'ye açıklamalarda bulunan Ulusal Demokratik İttifak Ordusu Sözcüsü Le Kyar Win, Shan eyaletindeki Kyin-San-Kyawt sınır kapısının ele geçirildiğini duyurdu.

Myanmar'daki askeri yönetim, sınır kapısının ele geçirildiğini teyit etti. İktidardaki askeri meclisin sözcüsü Komutanı Zaw Min Tun, Myanmar Devlet Televizyonu'na (MRTV) konu hakkında açıklamalarda bulundu.

Zaw Min Tun, iddia edilen bölgede cunta askerleri ve ittifak üyeleri arasında çatışma olduğunu söyledi.

Myanmar'da "Üç Kardeşler İttifakı" adı altında toplanan Myanmar Ulusal Demokratik İttifak Ordusu, Budist Arakan Ordusu ve Ta'ang Ulusal Kurtuluş Ordusu'ndan silahlı gruplar, 27 Ekim'de Çin sınırına yakın kuzeydeki Shan eyaletinden Myanmar ordusuna karşı silahlı saldırı başlatmıştı.

Cumhuriyet'in aktardığına göre, "Operasyon 1027" adı verilen koordineli saldırılarda, silahlı gruplar, Shan'da çok sayıda kasaba ve yerleşim yerinde kontrolü ele geçirmişti.

Silahlı gruplar ayrıca, 100'den fazla askeri nokta ve karakolda kontrolü sağlamıştı.

Myanmar ordusu, 2020'deki genel seçimlerde hile yapıldığı iddialarının ve ülkede gerilim yaşanmasının ardından 1 Şubat 2021'de yönetime el koymuş ve ülkenin fiili lideri Aung San Sul Çii başta olmak üzere pek çok yetkili ve iktidar partisi yöneticisini gözaltına alıp 1 yıllığına olağanüstü hal ilan etmişti.

Askeri yönetimin darbe karşıtı gösterici ve isyancı gruplara silahlı müdahalesi sonucu bugüne dek 902 kişi hayatını kaybetti ve binlerce protestocu gözaltına alındı.

Gece Yolculuğu / Dua'sı

Dr. Muhammed İkbal BAKIRCI

Üşüyorum...
Her gece sokaklara düşüyorum...
Onlar hayaller kuruyor, ben anlaşılmaz sözler kuruyorum
ve toprağımdan kaçıp bir bulutta kalıyorum.
Tenim ıslanınca bir rahmetin altında,
dua dua toprağımin bağına düşüyorum.
Bereket avuçlarımda saklı,
konunca her zerremle ıslanıyor sokaklar ve ihtiyar taşlar.
Bir şehrin yüreğine tane tane iniyorum,
şehir ıslanıyor
ve ben gökyüzüne serilip sükûnetle kuruyorum.

Oysa sen, kardeşim;
bu gece ışıklarını söndür dikkatini dağıtmasınlar,
çık dışarı, sokaklara düş tutkularının sırça köşkünden aşağı.
Saçları örülü bir sevgilinin peşine çık yola.

Her gözün ufku, ardındaki ruhu kadar büyüktür.
Her sözün tesiri, taşıdığı yük kadar yüküdür.
Her yağmurun rahmeti, toprağının mevsimine yazılı.
Her Ferhat'ın yolu kadar Şirinlerin dağı vardır.
Kuyuları Allah Yusuf'lar için yarattı.
Yusuf olmanın hikmetini Yakupların gözlerinde arattı.
Bir fidanın kaderi, hem yağmurda hem toprakta.
Uçuşma kardeşim, dur... Uçuşma...
Senin kaderin bu toprakta.

İçinden ruhunu çaldıkları sokakları gör.
Kalbi durmuş bir mahallenin karşısına geç
ve selam ver, kalbi bir daha atsın, cana gelsin.
Gözleri sönmüş bir mahalle bakkalının gözleri ol,
vitrinine kendini koy, Bekle...
gözleri görsün, terk edenler dönsün sana gelsin.

Sonra kılığından utanmayan bir afet göreceksin.
Savunmasız bir meftanın etrafını saran yırtıcılar da
seni görecek.
Dönme sırtını...
sen bu yangından kalana selam ver, onun da kalbi bir daha atsın,
yangın yeri sönsün sana gelsin...

Yangından arta kalan taş evlerin, duvarlarına bak.
Ecdadın nasihatleri yazılı
her taşın üzerine ince ince işlenmiş,
üzerini siyahından kül kaplamış.
Taşların sana anlatacakları olacak kardeşim,
dinlemesini bilersen
ve taşların sana soracakları olacak mecalin kalır da
cevap verebilirsen.

Yürekleri fersiz bir neslin
dans edip çağın şaraplarıyla uçtuğu
cafcaflı mahallelerden ise
uzak dur...
Sen "metruk mahallenin" çocuğusun.
Metruk mahallenin sakinleri seni çağırıyor
duymasını bilirse kulakların,
duyabilirsen...

Şehirler kur ruhu toprağına kök salan.
Şehirler yık sahte kahramanların tasarladığı,
karartıları süsleyerek avuntu günahlarla yücelmiş olan.
Şehirlerine alemleri davet et
efendisinin çağrısıyla.
Şehirlerinde göklere merdiven dikme.
Musa'nın duası ol denizleri yar,
İbrahim'in duası ol ateşlerde yak günahları
ama sen şehir ol yanma.

Şehirler sil sokaklarının adı sayısal olan.
Şehirleri yeniden cetvellerle değil
gönülden gönüle köprülerle çiz.

Bir kent göreceksin, cenaze töreninde kendi kendini gömen.
Bir kentli göreceksin, yerin üstünde bir bulutun içinde
Uyuşuk...
Rahmetin yağmuru değil ölü toprağı başından aşağı yağan.
Rahmetin yağdığı canlar göreceksin,
yerin altında bir rüyanın içinde
Dipdiri...
toprağı yarıp doğacağı günü bekler gibi...

Karıncayı göreceksin ağzında suyu götüren ve nereye gittiğini bilen.
Eflatun bir çiçeği koklarken
kelebeğin kanatlarındaki aşkı göreceksin.
Şarkıları duyacaksın doğarken kulaklarına okunan ezanlar diye.
Doğum öncesi beklerken,
toprağın sabır taşıyla efsunlanışını göreceksin.

Sen Salih ol, bir Cenda'yı yollar elbet Allah karşına.
Katibe kayasından
yazın serin kışın sıcak sütü olan
kırmızı tüylü, doğurmak üzere bir deve çıkarsa da Allah,
etrafında bir Cenda kalır putlarını yıkan
ve sana dostluk eden.
Sen Salih ol kardeşim, sana Cenda'yı yollar elbet karşına.

Kardeşim artık uçuşma boş yere, düş yola...
Ve yol sana yolculuk,
Düşlerin sana yol, yolculuk sana hayr ola...

Oysa ben, kardeşim;
Dua dua gökyüzüne çıkıyorum
toprağımın koynundan.
İhtiyar bir taşın ettiği dualar bulutları çiziyor.
Dua oluyorum bulutlara konuyorum.
Rahmet serinletiyor bulutları,
ıslanınca tenim üşüyorum,
bereketi avuçlayarak zerre zerre sokaklara düşüyorum.
Şehir bu yağmurla ıslanıyor, ben sükûnetle serildiğim yerde
kuruyorum...

Yapay zekanın kötüye kullanılmasına engel olacak olan ilk uluslararası anlaşma üzerinde duruluyor

18 ülke tarafından onaylanan karar ile yapay zekanın kötüye kullanımının önüne geçilmesi için ilk kez uluslararası bir anlaşma üzerinde uzlaşıldı. Bu ülkelerin ortak amacı güvenlik açığının en aza indirilmesi ve korumanın artırılması.

20 sayfalık anlaşmada 18 ülke, yapay zekanın müşterileri, şirketleri ve kamuoyunu istismar edecek şekilde kullanmasının önüne geçmeyi planlıyor.

18 ülke arasında ABD ve Almanya'nın yanı sıra İngiltere, İtalya, Çekya, Estonya, Polonya, Avustralya, Şili, İsrail, Nijerya ve Singapur da yer alıyor.

ABD Siber Güvenlik ve Altyapı Güvenliği Ajansı Direktörü Jen Easterly, Reuters haber ajansına yaptığı açıklamada, "İlk kez sadece havalı özellikler ve bunları ne kadar hızlı biçimde pazara sunabileceğimizin önemli olmadığını kabul edildiğini görüyoruz" ifadelerini kullandı.

Ortak karara göre, tasarım aşamasında en önemli nokta güvenliğin göz önünde bulundurulması olacak.

Bu anlaşmanın uluslararası kamuoyunda bir bağlayıcılığı bulunmuyor.

Anlaşma daha çok yapay zeka sistemlerinin kötüye kullanımının izlenmesi, verilerin korunması ve yazılım sağlayıcılarının incelenmesi gibi genel tavsiyeleri barındırıyor.

ABD'li yetkili Easterly'e göre, 18 ülkenin ve daha fazlasının yapay zeka sistemlerinde güvenlik konusunu desteklemesi önemli.

Anlaşma dünya genelinde yapay zekanın gelişimi konusunda birçok ülke hükümetinin geliştirdiği inisiyatifin en sonuncusu olma özelliğini taşıyor.

Yapay zeka düzenlemelerinde Avrupa ülkeleri ön planda bulunuyor. Fransa, Almanya ve İtalya kısa süre önce yapay zekaya dair düzenlemeler konusunda anlaşmaya vardığını duyurmuştu.

Fransa Sanayi Bakanı Roland Lescure, 100 ila 200 bin yabancı işçiye ihtiyaç duyulduğunu söyledi

Fransa Meclisi'nde tartışmalı göçmenlik yasa tasarısının Hukuk Komisyonu'nda incelendiği sırada Sanayi Bakanı önemli bir açıklamaya yer verdi. Fransa Sanayi Bakanı, ihtiyaç doğrultusunda ülkeye 100 ile 200 bin kişi arasında yabancı göçmen alınacağını duyurdu.

Fransa Sanayi Bakanı Roland Lescure, ülkede önümüzdeki on yıl içinde 100 bin ila 200 bin arasında yabancı işçiye ihtiyaç duyulacağını açıkladı.

Fransa Meclisi'nde tartışmalı göç yasası Hukuk Komisyonu tarafından incelendiği dönemde Sanayi Bakanı, "Kuşkusuz göçe başvurmak zorunda kalacağız" dedi.

Fransız Kamu Radyosu Franceinfo'ya konuşan Bakan, "Fransız ulusunun bir kez daha endüstriyel, ekolojik ve egemen bir ulus olmasını sağlamak için elimizden geleni yapmalıyız" açıklamalarında bulundu.

Sanayi Bakanı Lescure, "Eğitim konusunda elimizden geleni yapmamız, işsizliğin ülke ortalamasının çok üzerinde seyrettiği banliyölere gidip gençleri bulmamız ve yaşlılar arasındaki istihdam oranını arttırmamız gerekiyor" ifadelerini kullandı.

Fransa Sanayi Bakanı, Almanya ve Kanada gibi çok sayıda ülkenin işçi alımını gerçekleştirdiğini vurguladı.

Lescure, "Ekonomik göçe kapıları açmamız gerektiğini söylemedim. Önümüzdeki on yıl içinde 800 bin ila 900 bin insanı sanayide eğitmeyi başarırırsakbu istisnai bir durum olacak ve yine de başka bir yerden bulmak zorunda kalacağımız 100 bin ila 200 bin işçi açığı olacak" şeklinde konuştu.

Yasa dışı göç konusunda "daha katı ve daha etkili olmamız gerekiyor" diyen Bakan, ancak "bize yardımcı olan ve bir kazan-kazan durumu olan daha makul bir göç şekli" ifadelerine yer verdi.

Lescure'a göre, 800 bin ila 900 bin arası emeklilikler ve planlanan yeni tesisler nedeniyle önümüzdeki on yıl içinde sanayide yaklaşık 1,3 milyon işin doldurulması gerekeceğini aktardı.

Yabancı mühendis ve araştırmacılara oturma izni verilmesini sağlayan "Yetenek Pasaportu" programını memnuniyetle karşıladığını belirten Bakan, Fransız sanayisinin şu anda kaynakçı ve metal işçileri gibi diğer becerilerden yoksun olduğunu söyledi.

Diplomatik Kriz (Diplomatic Crisis)

Irena FEMIC

Günümüzde kriz kavramı, küreselleşme olgusunun da etkisiyle küresel ortama hakim ve tanıdık terimlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde uluslararası boyutuyla kriz kavramı, bir sosyal bilim olan uluslararası ilişkileri şekillendiren en önemli faktörlerden biri haline gelmiştir.

Kriz kelimesi yunanca kökenli olup seçim, karar, tersine çevirme, tehlike, ayırt etme anlamlarına gelmektedir. Kelimenin kendisi bir fikir, yargı, değerlendirme veya karar vermeyi ifade eder ve kilit veya belirleyici bir noktayı veya durumu, kritik bir anı, bir dönüm noktasını işaret eder. Kriz terimi, bir tehdidi önlemek için müdahale gerektiren beklenmedik ve istenmeyen bir durumu ifade eder. Krizler, normal işleyiş biçimlerinin artık geçerli olmadığı geçiş aşamalarıdır. Sosyal kriz, siyasi kriz, ekonomik kriz, uluslararası kriz olmak üzere farklı kriz türleri varmaktadır.

Diplomatik krizler, genellikle askeri, ekonomik veya kültürel krizler gibi diğer açmazların yanında ortaya çıkan siyasi bir uluslararası kriz türü olarak tanımlanmaktadır. Çoğu durumda, bunlar daha geniş yıkıcı gerilimlerin bir "işaret direği"dir (signpost): siyasi iletişimde daha ciddi çatışmalara yol açabilecek sorunlara işaret ederler. Genel olarak, diplomatik krizler, karşılıklı olarak tanınan yönetim birimleri arasında belirli siyasi gerekçelerle yıkıcı ilişkilerin geliştirilmesini temsil eder. Diplomatik krizlerin, altta yatan diğer gerilimlerin belirtileri olması daha muhtemel olduğundan, diğer çatışma türlerinden ayrılması nadiren görülen bir durumdur. Ayrıca, başka bir krizin çerçevesi içinde yer alabilir, onu az ya da çok etkiler ve ya içinde çözülür ya da uluslararası sürtüşmeyi tırmandırır.

Bir krizin zamanı ve oluşumu, krizin olası nedenlerinin çeşitli düzeyini gösterir. Akademisyenler, diplomatik krizlerin diğer kriz türleri ile ortak bir özelliği paylaştığı konusunda hemfikirdir; bu, çok çeşitli faktörler yüzeye çıktıkça uluslararası aktörler arasındaki gerilimlerin artmasıdır. Bu faktörler yalnızca uluslararası politikadan değil, aynı zamanda ekonomik, kültürel veya dini gerekçelerle siyasi olmayan diğer sektörlerden de kaynaklanmaktadır.

Diplomatik kriz terimi genellikle kriz diplomasisi ile karıştırılır. Kriz diplomasisi, çoğu zaman kısaltılmış bir zaman dilimi tarafından belirlenen özelliklere sahip akut kriz zamanlarında diplomasi uygulamasıdır. Uluslararası ilişkilerdeki krizler her şekilde ve boyutta gelir ve diplomasi "başarısız olduğunda" ortaya çıkarlar. Diplomasi barışçıl bir dengeyi sürdürürse, kriz olmazdı. Bununla birlikte, bir krizde diplomasi gerçekleşir ve bireyi/bireyleri içerir ve kişisel diplomasinin uygulanmasına izin verir.

Diplomatik krizin en ünlü örneklerinden biri olarak, 1979'daki ABD Büyükelçiliği rehine krizi, radikal öğrencilerin kısa süre önce devrilmiş şahın kanser tedavisi için Amerika Birleşik Devletleri'ne kabulünü protesto ederek Tahran'daki ABD büyükelçiliğini basmasıydı. ABD onların sınır dışı edilmesini ve rehinelere serbest bırakılmasını talep etti. İran devrimci rejimi reddetti ve acil bir krizi tetikledi. Sonraki aylarda, bu kriz bir soğukluktan tırmanarak başarısız bir ABD askeri operasyonuna dönüştü. 444 gün sonra sona erdiğinde, o zamandan beri ABD-İran ilişkilerini yeniden tanımlamış ve zehirlemişti.

KAYNAKÇA

- Acuto, M. (2011). *Diplomats in Crisis. Diplomacy & Statecraft*, 22(3), 521- 539.

- Alison, Holmes and J. Simon Rofe. (2016). *Global Diplomacy*. Westview Press.

- Aydemir, E. (tarih yok). *Uluslararası Krizlerde Kriz İletişimi ve Uygulaması*.

Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 5(10), 204-231.

- Ivanović, V. (2014). *Pojam krize: konceptualni i metodologijski aspekti*.

Meğunarodne studije, 14(2), 10-28.

CIHANNÄME

"Bir cihan mefkûresi"

www.cihannuma.org

SAYI 7

2023